

ПРЕДЛОГ

На основу члана 93а став 1. тачка 2) Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21) и чл. 17. став 1. и 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон),
Влада доноси

УРЕДБУ О МРЕЖНИМ ПРАВИЛИМА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ПРИКЉУЧЕЊЕ НА МРЕЖУ ОБЈЕКТА КУПАЦА

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овом уредбом се уређују мрежна правила која се односе на прикључење на мрежу објекта купаца.

Мрежним правилима из става 1. утврђују се захтеви за прикључење на мрежу објекта купца на преносни систем; објекта дистрибутивног система на преносни систем; дистрибутивних система, укључујући затворене дистрибутивне системе; елемената постројења купца, коришћених од стране објекта купца или од стране затвореног дистрибутивног система, како би се надлежним операторима система и надлежном оператору преносног система обезбедила услуга управљања потрошњом.

Значење појединих израза

Члан 2.

У смислу ове уредбе примењиваће се изрази који имају следеће значење:

1) *објекат купца* означава објекат у којем се користи електрична енергија, а који је у једној или више тачака прикључен на преносни или дистрибутивни систем. Дистрибутивни систем и/или сопствена потрошња објекта за производњу електричне енергије не означавају објекте купаца;

2) *објекат купца прикључен на преносни систем* означава објекат купца који је у бар једној тачки прикључен на преносни систем;

3) *дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем* означава објекат дистрибутивног система који је прикључен на преносни систем или електрично постројење и опрему у тачки прикључења на преносни систем;

4) *постројење купца* означава недељиву електричну инсталацију која садржи опрему којом се може активно управљати појединачно од стране власника објекта купца или затвореног дистрибутивног система, или збирно, као делом обједињене потрошње којом управља трећа страна;

5) *основна потрошачка опрема су*: мотори, трансформатори, високонапонска опрема у тачки прикључења која је укључена у производни процес који се обавља у објекту;

6) *дистрибутивни систем прикључен на преносни систем* означава дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, укључујући и дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем;

7) *максимална одобрена снага потрошње* означава максималну вредност активне снаге коју објекат купца или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем може континуирано да користи у тачки прикључења, што је дефинисано у акту којим се одобрава прикључење између надлежног оператора система на који је објекат прикључен и власника објекта купца или оператора дистрибутивног система чије се објекат прикључује;

8) *максимално одобрено ињектирање* означава максималну вредност активне снаге коју објекат купца или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем може континуирано да ињектира у систем у тачки прикључења, што је дефинисано у акту којим се одобрава прикључење између надлежног оператора система на које је објекат прикључен и власника објекта купца или оператора дистрибутивног система чије се објекат прикључује;

9) *подфреквентно растерећење* означава акцију током које се потрошња искључује за време догађаја у систему који доводе до пада фреквенције да би се уравнотежиле производња и потрошња у циљу поновног довођења фреквенције у прихватљиве границе;

10) *поднапонско растерећење* означава акцију током које се потрошња искључује за време догађаја у систему који доводе до недозвољено ниских напона, да би се успоставили напони до одрживог нивоа у оквиру прихватљивих граница;

11) *регулациона склопка за рад под оптерећењем* означава уређај за промену преносног односа трансформатора која може да се обавља док је трансформатор под напоном и оптерећен;

12) *блокада регулационе склопке у раду под оптерећењем* означава акцију блокирања аутоматског рада поменуте склопке за време догађаја у систему који доводе до недозвољено ниских напона, како би се прекинуле даље промене преносног односа трансформатора које подстичу даљи пад напона у мрежи која напаја трансформатор;

13) *центар управљања* означава центар који управља радом система оператора система;

14) *степеновано оптерећење* означава максимални износ активне снаге потрошње који се у једном кораку може поново напојити за време успостављања рада система после губитка напајања;

15) *управљиви део потрошње активне снаге* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који надлежни оператор система може да мења, а чија је последица промена активног оптерећења поменутог објекта;

16) *управљиви део потрошње реактивне снаге* означава реактивно оптерећење или уређаје за компензацију реактивне снаге у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему који надлежни оператор система може да мења, ради одржавања параметара рада преносног система унутар унапред дефинисаних граница;

17) *хаваријско управљање потрошњом* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који надлежни оператор система може да мења, ради одржавања параметара рада преносног система унутар унапред дефинисаних граница;

18) *капацитет управљиве потрошње* означава скуп објеката купца или затвореног дистрибутивног система којима се може управљати обједињено или која се могу сматрати затвореним дистрибутивним системом са гледишта управљања потрошњом ради понуде различитих услуга управљања потрошњом оператору система;

19) *управљање потрошњом ради регулисања фреквенције* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који може да се смањује или повећава, да би се одговорило на промене фреквенције кроз аутоматизовану реакцију објекта купца или затвореног дистрибутивног система и да би се те промене фреквенције смањиле;

20) *брзо управљиви део потрошње активне снаге* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који може врло брзо да се подешава, што доводи до брзих промена активног оптерећења поменутог објекта;

21) *документ о усаглашености постројења купца* означава документ достављен од стране власника објекта купца или оператора затвореног дистрибутивног система надлежном оператору система који се односи на постројење купца, за управљање потрошњом прикљученом на напон већи од 1000 V, којим се потврђује усаглашеност овог постројења купца са техничким захтевима постављеним у овој уредби и који се обезбеђују неопходни подаци и изјаве, укључујући и изјаву о усаглашености;

Поред израза из става 1. овог члана у овој уредби примењују се и изрази дефинисани у закону којим се уређује област енергетике и изрази дефинисани уредбом којом се уређују мрежна правила а која се односе на прикључење на мрежу производних јединица.

Област примене

Члан 3.

Захтеви за прикључење утврђени у овој уредби примењују се на:

- 1) нове објекте купца који се прикључују на преносни систем;
- 2) нове објекте дистрибутивног система који се прикључују на преносни систем;
- 3) нове дистрибутивне системе, укључујући и затворене дистрибутивне системе;
- 4) нове елементе постројења купца које користи објекат купца или затворени дистрибутивни систем да би обезбедили услуге управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним операторима преносних система.

Надлежни оператор система не сме одобрити прикључење новог објекта купца на преносни систем, новог објекта дистрибутивног система на преносни систем или новог дистрибутивног система који не испуњавају захтеве утврђене овом уредбом и који нису обухваћени изузећем одобреним од стране Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у складу са чланом 50. ове уредбе. Надлежни оператор система одлуку о одбијању треба да достави у писаном облику власнику објекта купца, оператору дистрибутивног система или оператору затвореног дистрибутивног система и Агенцији.

На основу праћења усаглашености у складу са главом III ове уредбе, надлежни оператор преносног система (у даљем тексту: ОПС) ће одбити услуге управљања потрошњом сходно чл. 27 - 30. ове уредбе од нових елемената постројења купца који не испуњавају услове утврђене овом уредбом.

Ова уредба се не примењује на јединице за складиштење енергије осим пумпно - акумулационих производних модула у складу са чланом 5. став 2. ове уредбе.

У случају објеката купца или затворених дистрибутивних система са више од једног постројења купца, ова постројења ће се сматрати као једно, уколико се њима не може управљати независно, или ако је разумно посматрати их као целину.

Примена на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца која се користе за пружање услуга управљања потрошњом

Члан 4.

Постојећи објекти купца прикључени на преносни систем, постојећи објекти дистрибутивног система прикључени на преносни систем, постојећи дистрибутивни системи и постојећи елементи постројења купца који се користе за пружање услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС не подлежу захтевима из ове уредбе, осим:

1) ако је постојећи објекат купца прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни систем или постојећи елемент постројења купца који је део објекта купца прикључен на напонски ниво изнад 1000 V или затворени дистрибутивни систем прикључен на напонски ниво изнад 1000 V, измењен до те мере, да се акт којим се одобрава прикључење мора детаљно преиспитати у складу са следећом процедуром:

(1) власници објекта купца, оператор дистрибутивног система (у даљем тексту: ОДС) или ОЗДС који имају намеру да модернизују објекте или замене опрему која утиче на техничке могућности објекта купца прикљученог на преносни систем, објекта дистрибутивног система или елемента постројења купца морају надлежном оператору система унапред доставити своје планове;

(2) ако надлежни оператор система закључи да је ниво модернизације или замене опреме у објекту такав да је неопходан нови акт којим се одобрава прикључење, он о томе треба да обавести Агенцију и

(3) Агенција одлучује да ли је постојећи акт којим се одобрава прикључење потребно изменити или је неопходан нови акт којим се одобрава прикључење и који се захтеви из ове уредбе примењују.

2) ако Агенција доноси одлуку да сваки постојећи објекат купца прикључен на преносни систем, сваки постојећи дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, сваки постојећи дистрибутивни систем или постојећи елемент постројења купца мора да задовољи све или само неке захтеве ове уредбе, након предлога надлежног ОПС у складу са ст. 3 – 5. овог члана.

За потребе ове уредбе, објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем, или постројење купца које је, или може бити, део објекта купца или затвореног дистрибутивног система обезбеђујући услугу управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС, сматраће се постојећим:

1) ако је већ прикључен на мрежу на дан ступања на снагу ове уредбе или

2) ако је власник објекта купца, ОДС или ОЗДС закључио коначан и обавезујући уговор о куповини опреме или постројења купца у року од две године након ступања на снагу ове уредбе, власник објекта купца, ОДС или ОЗДС морају обавестити надлежног оператора система или надлежног ОПС о закључењу уговора у року од 30 месеци након ступања на снагу ове уредбе. У обавештењу које власник објекта купца, ОДС или ОЗДС доставља надлежном оператору система, или надлежном ОПС, наводи се нарочито наслов уговора, датум потписивања и датум ступања на снагу, као и спецификација главне опреме или елемената постројења купца које се гради, монтира или купује. Агенција може утврдити да ли се објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем или елемент постројења купца може сматрати постојећим или новим.

Након јавног саветовања у складу са чланом 9. ове уредбе и како би се размотриле значајне чињеничне промене у околностима, попут повећања системских захтева, укључујући прикључење обновљивих извора енергије, паметне мреже, дистрибуирану производњу или управљање потрошњом, надлежни ОПС може да предложи да Агенција, прошири примену ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројење купца које се користе у постојећу купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС.

Због тога се мора спровести темељна и транспарентна квантитативна анализа трошкова и користи у складу са чл. 48. и 49. ове уредбе. Анализа мора да укаже на:

1) трошкове настале услед усклађивања са захтевима ове уредбе постојећих објеката купца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца;

2) друштвено-економске користи које произилазе из примене захтева утврђених овом уредбом и

3) могуће алтернативне мере за постизање захтеваног радног учинка.

Пре спровођења квантитативне анализе трошкова и користи из става 3. овог члана надлежни ОПС:

1) мора спровести прелиминарну квалитативну упоредну анализу трошкова и користи;

2) мора добити одобрење од Агенције.

Агенција одлучује о проширењу применљивости ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца, у року од шест месеци од пријема извештаја и препоруке надлежног ОПС у складу са чланом 48. став 4. ове уредбе. Одлука Агенције мора бити објављена на интернет страници Агенције.

Надлежни ОПС узима у обзир оправдана очекивања власника објеката купаца, ОДС и ОЗДС приликом оцењивања примене ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца.

Надлежни ОПС може процењивати ефекте примене неких или свих одредби ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца, на сваке три године у складу са захтевима и процесима наведеним у ст. 3. - 5. овог члана.

Примена на пумпно - акумулационе објекте за производњу и индустријске објекте Члан 5.

Ова уредба се не примењује на пумпно-акумулационе производне модуле који могу да раде у режиму производње и пумпања.

Било које пумпно постројење унутар пумпно - акумулационог производног модула, које ради само у пумпном режиму, треба да буде третирано као предмет примене ове уредбе и то као објекат купца.

У случају индустријских објеката која укључују агрегате за производњу електричне енергије, оператор система индустријског објекта, власник објекта купца,

произвођач и надлежни оператор система на чији систем је индустријски објекат прикључено, могу да се договоре, у координацији са надлежним ОПС, о условима за искључење критичних оптерећења у оквиру система за који су надлежни. Циљ споразума треба да буде да се обезбеде производни процеси у оквиру индустријског објекта у случају поремећених услова у наведеном систему.

Регулаторни аспекти Члан 6.

Општи услови примене које треба да дефинише надлежни оператор система или ОПС у оквиру ове уредбе подлежу одобрењу Агенције и морају бити објављени.

За услове везане за специфичне случајеве које треба да дефинише надлежни оператор система или ОПС на основу ове уредбе одобрење даје Агенција.

Приликом примене ове уредбе сви надлежни субјекти треба да:

- 1) примењују принципе пропорционалности и недискриминације;
- 2) обезбеде транспарентност;
- 3) примењују принцип оптимизације на однос највеће укупне ефикасности и најмањих укупних трошкова за све укључене стране;
- 4) поштују одговорност додељену надлежним ОПС ради одржавања сигурности система, укључујући и ону која је захтевана прописима Републике Србије;
- 5) саветују се са надлежним ОДС и узимају у обзир могуће утицаје на његов систем;
- 6) узму у обзир објављене српске стандарде, а уколико таквих стандарда нема могу узети у обзир усвојене европске стандарде.

У року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе надлежни оператор система или ОПС мора Агенцији да поднесе на одобрење предлог општих услова примене или предлог методологије за израчунавање или дефинисање таквих захтева.

Ако се овом уредбом од надлежног оператора система, надлежног ОПС, власника објекта купца, произвођача, ОДС и/или ОЗДС захтева постизање договора, они треба да настоје да то учине у року од шест месеци након што једна страна прва поднесе захтев другим странама. Ако се договор не постигне у овом року, свака страна може да затражи од Агенције да донесе одлуку у року од шест месеци.

Агенција доноси одлуке о предлозима за услове или методологије у року од шест месеци од дана пријема таквих предлога.

Ако надлежни оператор система или ОПС сматра да је потребна измена услова или методологија како је прописано и одобрено ст. 1. и 2. овог члана на предложену измену се примењују захтеви прописани у ст. 3. - 8. овог члана оператори система и ОПС који предлажу измену узимају у обзир оправдана очекивања власника објекта купца, ОДС и ОЗДС, произвођача опреме и других заинтересованих страна на основу првобитно наведених или договорених услова или методологија.

Свака страна која има замерке на надлежног оператора система или ОПС у вези са обавезама тог надлежног оператора система или ОПС на основу ове уредбе може упутити поднесак Агенцији која, делујући у складу са овлашћењима утврђеним законом којим се уређује област енергетике, доноси одлуку у року од два месеца од пријема поднеска. Тај период се може продужити за два месеца ако Агенција затражи додатне информације. Тај продужени период се може додатно продужити уз сагласност подносиоца поднеска. Одлука Агенције је обавезујућа ако се и док се не укине због поднеска.

Ако захтеве из ове уредбе треба да утврди надлежни оператор система који није ОПС, Агенција може одлучити да уместо њега ОПС буде одговоран за утврђивање одговарајућих захтева.

Више оператора преносног система Члан 7.

У случају да у Републици Србији постоји више ОПС, ова се уредба примењује на све ОПС.

Агенција може одлучити да се одговорност ОПС да поштује једну обавезу, неке или све обавезе из ове уредбе додели једном или више ОПС.

Повраћај трошкова Члан 8.

Трошкове које сnose оператори система који подлежу прописима о трошковима приступа, а који произлазе из обавеза утврђених у овој уредби, процењује Агенција. Трошкови који се процене као разумни, ефикасни и сразмерни враћају се у оквиру трошкова приступа систему или других одговарајућих механизма.

Ако то захтева Агенција, оператори система из става 1. овог члана, у року од три месеца од подношења захтева, морају доставити информације потребне да се олакша процена насталих трошкова.

Јавно саветовање Члан 9.

Надлежни оператори система и надлежни ОПС морају спровести саветовање са заинтересованим странама, у вези са:

- 1) предлогом да се прошири примена ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца у складу са чланом 4. став 3. ове уредбе;
- 2) извештајем припремљеним у складу са чланом 48. став 3. ове уредбе;
- 3) анализом трошкова и користи предузетом у складу са чланом 53. став 2. ове уредбе;
- 4) условима за постројења купца специфициране у складу са чланом 28. став 2. тач. 3), 5), 6), 11) и 12) ове уредбе и чланом 29. став 2. тач. 3) - 5).

Саветовање треба да траје најмање месец дана.

Пре него што се Агенцији поднесу на одобрење нацрти предлога, извештаји, анализе трошкова и користи, или услова за елементе постројења купца, надлежни оператори система или надлежни ОПС морају узети у обзир ставове заинтересованих страна који су резултат јавног саветовања. У свим случајевима потребно је дати детаљно образложење о прихватању или неприхватању ставова заинтересованих страна, које се објављује пре или истовремено са објављивањем предлога, извештаја, анализе трошкова и користи или услова за постројења купца дефинисаних у складу са чл. 28. и 29. ове уредбе.

Учешће заинтересованих страна
Члан 10.

Надлежно тело сасгласно обавезама које произилазе из потврђених међународних уговора у блиској сарадњи са европском мрежом ОПС за електричну енергију (ENTSO-E) организује учешће заинтересованих страна у вези са условима за прикључење на преносну мрежу објекта купца прикључених на преносни систем, објеката у дистрибутивном систему прикључених на преносни систем, или дистрибутивних система, или елемената постројења купца који се употребљавају у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним ОПС и у вези са другим аспектима примене ове уредбе. То обухвата редовне састанке са заинтересованим странама ради утврђивања потешкоћа и предлагања побољшања која се углавном односе на захтеве на прикључење на мрежу објеката купаца прикључених на преносни систем, објеката у дистрибутивном систему прикључених на преносни систем, дистрибутивних система, или елемената постројења купца који се употребљавају у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС.

Обавезе поверљивости
Члан 11.

Све поверљиве информације које су примљене, размењене или прослеђене у складу са овом уредбом подлежу условима чувања пословне тајне који су наведени у ст. 2 - 4. овог члана.

Обавеза чувања пословне тајне примењује се на сва лица, Агенцију или субјекте који подлежу одредбама из ове уредбе.

Без обзира на случајеве обухваћене прописима Републике Србије, другим одредбама ове уредбе или другим одговарајућим законима и прописима који регулишу тајност података поверљиве информације које приме лица, Агенција или субјекти из става 2. овог члана током обављања својих дужности не смеју бити откривене ни једном другом лицу или телу.

Без обзира на случајеве обухваћене прописима Републике Србије Агенција, субјекти или лица које примају поверљиве информације у складу са овом уредбом могу да их користе само за потребе обављања својих дужности у складу са овом уредбом.

II. ПРИКЉУЧЕЊЕ ОБЈЕКТА КУПАЦА ПРИКЉУЧЕНИХ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМ, ОБЈЕКТА У ДИСТРИБУТИВНОМ СИСТЕМУ ПРИКЉУЧЕНИХ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМ И ДИСТРИБУТИВНИХ СИСТЕМА

Општи захтеви за фреквенцију
Члан 12.

Објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи треба да буду способни да остану прикључени на мрежу и раде у опсезима фреквенције и временским интервалима који су прописани у Табели 1.

Табела 1

Опсези фреквенције и временских периода

Синхрона област	Опсег фреквенције	Период рада
Континентална Европа	47,5 Hz - 48,5 Hz	Одређује ОПС, али не мање од 30 минута
	48,5 Hz - 49,0 Hz	Одређује ОПС, али не краће од периода за 47,5 Hz - 48,5 Hz
	49,0 Hz - 51,0 Hz	Неограничено
	51,0 Hz - 51,5 Hz	30 минута

(У Табели 1 наведени су минимални периоди током којих објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем морају да буду у стању да без искључења са мреже раде са фреквенцијом различитом од номиналне.)

Власник објеката купаца прикљученог на преносни систем или ОДС у сагласности са ОПС могу усвојити и шире опсеге фреквенције или дужа минимална времена останка у погону. Уколико су шири опсези фреквенција и дужа минимална времена останка у погону технички остварива, не треба ускратити сагласност за прикључење.

Општи захтеви за напон

Члан 13.

Објекти купаца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем морају бити способни да остану прикључени на мрежу и раде у опсезима напона и временским интервалима који су прописани у Табели 2.

Опрема дистрибутивних система која је прикључена на напонски ниво места прикључења на преносни систем треба да остане прикључена на мрежу у опсезима напона и временским интервалима који су прописани у Табели 2.

Опсег напона у месту прикључења треба да буде изражен у релативним јединицама (р.ј.) у односу на номинални напон тачке прикључења. За мрежу напонског нивоа 400 kV (која се другачије означава и као мрежа напонског нивоа 380 kV), референтна вредност 1 р.ј. напона је 400 kV, док за друге напонске нивое, референтна вредност 1 р.ј. напона може да буде различита за различите операторе система у истој синхроној зони.

Надлежни ОПС, уколико је потребно, може захтевати од објеката купаца прикључених на преносни систем, дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем и дистрибутивних система прикључених на преносни систем, аутоматско искључење при дефинисаном напону. Услови и подешавање аутоматског искључења треба да буду усаглашени између надлежног ОПС и власника објекта купца или ОДС.

За преносне системе са напоном нижим од 110 kV, надлежни ОПС одређује опсег напона у тачки прикључења за који дистрибутивни систем везан на тај преносни систем мора бити пројектован. ОДС треба да пројектује своју опрему за напоне у опсегу који је дефинисан за напон у месту прикључења на преносни систем.

Табела 2.
Опсеги напона и временски периоди

Синхрона област	Опсег напона	Период рада
Континентална Европа	0,90 p.j – 1,118 p.j.	Неограничено
	1,118 p.j – 1,15 p.j.	Одређује ОПС, али не краће од 20 минута и не дуже од 60 минута

(У табели су наведени минимални периоди током којих објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем морају да буду способни да без искључења са мреже раде при напонима који одступају од номиналне вредности у месту прикључења, за базне вредности напона од 110 kV до 300 kV (не укључујући 300 kV)).

Синхрона област	Опсег напона	Период рада
Континентална Европа	0,90 p.j - 1,05 p.j.	Неограничено
	1,05 p.j - 1,10 p.j.	Одређује ОПС, али не мање од 20 минута и не више од 60 минута

(У табели наведени минимални периоди током којих објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем и постојећа постројења купца морају да буду у стању да без искључења раде при напонима који одступају од номиналне вредности у месту прикључења, за базне вредности напона од 300 kV до 500 kV (укључујући и 500 kV)).

Захтеви у погледу кратких спојева
Члан 14.

На основу пројектоване вредности струје кратког споја елемента преносне мреже, надлежни ОПС дефинише максималну струју кратког споја у месту прикључења за коју треба да буде пројектована опрема у објекту купца или дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем.

Надлежни ОПС треба да у облику еквивалента мреже, достави власнику објекта купца прикљученом на преносни систем или ОДС прикљученом на преносни систем, процењене минималне и максималне вредности струја кратког споја, које се очекују у тачки прикључења.

Надлежни ОПС је дужан да, што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана након непланираног догађаја обавести власника угроженог објекта купца или ОДС прикљученог на преносни систем о променама максималних струја кратког споја изнад границе за који је угрожени објекат купца или објекат ОДС пројектован у складу са ставом 1. овог члана.

Граница из става 3. овог члана треба да буде дефинисана или од стране власника објекта купца прикљученог на преносни систем, за његово објекте, или од стране ОДС прикљученог на преносни систем, за његову мрежу.

Надлежни ОПС треба да што је раније могуће, али најкасније у року од недељу дана пре планираног догађаја, обавести власника угроженог објекта купца или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем о променама максималних

струја кратког споја изнад границе за који је објекат купца или дистрибутивни објекат пројектован у складу са ставом 1. овог члана.

Граница из става 5. овог члана треба да буде дефинисана од стране власника објекта купца прикљученог на преносни систем, за његове објекте, или од стране ОДС прикљученог на преносни систем, за његову мрежу.

Надлежни ОПС захтева од власника објеката купца или ОДС прикљученог на преносни систем информације о доприносу струји кратког споја који потиче од тог објекта или мреже. Минимално треба доставити еквивалентне моделе мреже за нулте, директне и инверзне компоненте.

Власник објекта купца или ОДС прикључен на преносни систем треба да, што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана након непланираног догађаја, обавести надлежни ОПС о променама у доприносу свог објекта струјама кратког споја изнад границе дефинисане од стране надлежног ОПС.

Власник објекта купца или ОДС прикљученог на преносни систем треба да, што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана пре планираног догађаја обавести надлежни ОПС о променама у доприносу свог објекта струјама кратког споја изнад границе дефинисане од стране надлежног ОПС.

Захтеви у вези са реактивном снагом Члан 15.

Објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем треба да буду способни да одрже свој стабилан рад у месту прикључења у оквиру опсега реактивне снаге дефинисаног од стране надлежног ОПС-а, при следећим условима:

1) за објекат купца прикључен на преносни систем, стварни опсег реактивне снаге који одреди надлежни ОПС за потрошњу и испоруку реактивне снаге не треба да буде већи од 48% од највеће способности потрошње или највеће способности испоруке, зависно шта је веће (фактор снаге 0,9 за потрошњу или испоруку активне снаге) осим у случају да за постројења купца прикључена на преносни систем, власник постројења купца прикљученог на преносни систем докаже техничке или финансијске користи за систем а надлежни ОПС их прихвати;

2) за дистрибутивне системе прикључене на преносни систем, стварни опсег реактивне снаге који одреди надлежни ОПС за потрошњу и испоруку реактивне снаге неће бити већи од:

(1) 48% (тј. фактор снаге 0,9) највеће способности потрошње или највеће способности испоруке током потрошње реактивне снаге (потрошња), зависно шта је веће и

(2) 48% (тј. фактор снаге 0,9) највеће способности потрошње или највеће способности испоруке током испоруке реактивне снаге (производње), зависно шта је веће. Подтачке (1) и (2) ове тачке се не примењују у случају да надлежни ОПС и оператор дистрибутивног система прикључен на преносни систем заједничком анализом докажу техничку или финансијску корист за систем;

3) ОПС и ОДС прикључен на преносни систем треба да усагласе обим анализе којом ће се размотрити могућа решења и утврдити оптимална решења за размену реактивне снаге између њихових система, узимајући у обзир специфичне карактеристике система, променљиву структуру размене снаге, двосмерне токове, као и способност за проишодњу реактивне снаге у дистрибутивном систему;

4) надлежни ОПС може да утврди употребу других мерења уместо фактора снаге за утврђивање еквивалентних опсега способности за производњу реактивне снаге;

5) захтев за вредност опсега реактивне снаге испуњава се у месту прикључења;

б) одступајући од захтева из тачке 5) овог става, ако производни модул и постројење купца деле исто место прикључења, захтев треба да буде испуњен у тачки која је дефинисана релевантним уговорима или прописима Републике Србије.

Надлежни ОПС може захтевати да дистрибутивни системи прикључени на преносни систем имају способност да не испоручују реактивну снагу (при референтном напону од 1 p.j.) на месту прикључења када је ток активне снаге мањи од 25% од највеће способности потрошње. Према потреби од надлежног ОПС може се захтевати да образложи свој захтев коју ће урадити заједно са ОДС прикљученим на преносни систем. Ако се захтев ОПС се није показао оправдан на основу заједничке анализе, надлежни ОПС и ОДС који је прикључен на преносни систем ће се договорити о неопходним захтевима према резултатима заједничке анализе.

Надлежни ОПС може захтевати да дистрибутивни систем прикључен на преносни систем активно контролише размену реактивне снаге у месту прикључења ради обезбеђивања користи за цео систем. Надлежни ОПС и ОДС прикључен на преносни систем треба да усагласе начин вршења те контроле како би се осигурао оправдани ниво сигурности напајања обе стране. Усаглашени акт треба да садржи смернице којима су специфицирани кораци и рокови за испуњење постављених захтева.

У складу са ставом 3. овог члана, ОДС прикључен на преносни систем може захтевати од ОПС да размотри могућност коришћења дистрибутивних објеката за потребе управљања реактивном снагом.

Захтеви у вези са заштитом

Члан 16.

Надлежни ОПС треба да дефинише уређаје и подешења заштите потребне за заштиту преносног система у складу са карактеристикама објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем треба да се усагласе око шема и подешења заштита релевантних за објекат купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем.

Електрична заштита објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем има предност над оперативним управљањем узимајући у обзир сигурност система, здравље и безбедност запослених и јавности.

Системи заштите треба да обухвате:

- 1) спољашње и унутрашње кратке спојеве;
- 2) прениске и превисоке напоне у месту прикључења на преносни систем;
- 3) прениску и превисоку фреквенцију;
- 4) заштиту струјних кругова потрошње;
- 5) заштиту трансформатора;
- б) резерву у случају отказа заштите и расклопне опреме.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем треба да се усагласе око било какве измене у шемама заштите које су од значаја за објекат купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, као и шемама заштите у

мрежи објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем.

Захтеви у вези са управљањем Члан 17.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем треба да се усагласе око шема и подешења различитих управљачких уређаја у оквиру објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем који су битни за сигурност система.

Усаглашавање из става 1. овог члана обухвата:

- 1) острвски рад мреже;
- 2) пригушење осцилација;
- 3) поремећаје у преносној мрежи;
- 4) аутоматски прелазак у хаваријски режим напајања и повратак у нормално уклопно стање;
- 5) аутоматско поновно укључење (за једнофазне кварове).

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем треба да се усагласе око било какве измене у шемама управљачких уређаја које су од значаја за објекат купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, са аспекта сигурности система.

У погледу одређивања заштите и управљања, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем подешавају своје уређаје за заштиту и управљање у складу са следећим приоритетима у опадајућем редоследу важности:

- 1) заштита преносне мреже;
- 2) заштита објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем;
- 3) регулација фреквенције (подешењем активне снаге);
- 4) ограничење снаге.

Размена информација Члан 18.

Објекат купца прикључен на преносни систем треба да буде опремљен према стандардима које прописује ОПС ради размене информација између надлежног ОПС и објекта купца прикљученог на преносни систем, у дефинисаним временским интервалима. ОПС мора поменуте стандарде учинити јавно доступним.

Дистрибутивни систем прикључен на преносни систем треба да буде опремљен према стандардима које прописује надлежни ОПС ради размене информација између ОПС и дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, у дефинисаним временским интервалима. ОПС мора поменуте стандарде учинити јавно доступним.

Надлежни ОПС треба да дефинише стандарде за размену информација. Надлежни ОПС дужан је да детаљну листу потребних података учини јавно доступном.

Искључења и поновна укључења потрошње
Члан 19.

Објекти купца прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем треба да испуне следеће функционалне захтеве везане за функцију подфреквентног растерећења:

1) ОДС прикључен на преносни систем и, уколико то захтева ОПС, власник објекта купца прикључен на преносни систем, треба да омогући аутоматско подфреквентно искључење одређеног дела своје потрошње. Надлежни ОПС треба да дефинише услов за искључење на основу нивоа фреквенције и брзине промене фреквенције;

2) функција подфреквентног искључења потрошње треба да има могућност искључења потрошње по степенима у оквиру опсега радних фреквенција;

3) могућност подфреквентног искључења потрошње треба да буде прилагођена да ради са улазом номиналне наизменичне струје, дефинисаним од стране надлежног ОПС, и да испуни следеће захтеве:

(1) опсег фреквенције: најмање између 47-50 Hz, у корацима од 0,05 Hz,

(2) време реаговања: не дуже од 150 ms од задавања вредности фреквенције,

(3) функција напонског блокирања треба да буде омогућена у случају да је напон у опсегу 30 до 90% номиналног напона,

(4) навођење смера тока активне снаге на месту искључења;

4) извор наизменичног напојног напона за подфреквентну заштиту треба да буде обезбеђен из мреже, на месту мерења фреквенције, како је дефинисано у ставу 1. тачка 3. овог члана ове уредбе, тако да фреквенција напајања подфреквентне заштите буде иста као и фреквенција мреже.

Што се тиче функционалних захтева за поднапонско искључење потрошње, потребно је да се испуне следећи услови:

1) надлежни ОПС у координацији са ОДС прикљученим на преносни систем може да одреди функционалне захтеве за поднапонско искључење потрошње у дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем;

2) надлежни ОПС може, у координацији са власником објекти купца прикљученог на преносни систем да одреди функционалне захтеве за поднапонско искључење потрошње у објекту купца прикљученог на преносни систем;

3) функција блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем, као и поднапонско искључење потрошње треба да буду обавезујуће за ОДС прикључен на преносни систем, на основу процене сигурности система ОПС;

4) ако надлежни ОПС одлучи да уведе блокирање рада регулационе склопке у раду под оптерећењем, као и поднапонско искључење потрошње, опрема за обе функције треба да буде инсталирана у координацији са надлежним ОПС-ом;

5) активирање поднапонског искључења потрошње реализује се посредством релејне заштите или из центра управљања;

6) поднапонско искључење потрошње треба да задовољи следеће функционалне захтеве:

(1) поднапонско искључење потрошње треба да прати напон мерењем на све три фазе,

(2) блокирање рада релеја треба буде реализовано на основу смера тока активне, односно реактивне снаге.

При блокирању рада регулационих склопки у раду под оптерећењем примењује се:

1) ако то захтева надлежни ОПС, трансформатор у оквиру дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем треба да има могућност аутоматског или ручног блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем;

2) надлежни ОПС треба да одреди функционалне захтеве аутоматског блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем.

Сви објекти купца прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем треба да испуне следеће захтеве везане за искључење или поновно укључење објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем:

1) што се тиче поновног укључења након искључења, надлежни ОПС треба да дефинише услове под којима се може поново укључити напајање објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем. Увођење система аутоматског поновног укључења је предмет претходног одобрења надлежног ОПС;

2) објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем морају бити способни за синхронизацију у опсегу фреквенција дефинисаном у члану 12. ове уредбе. Пре прикључења објекта купца или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, надлежни ОПС и власник објекта купца или ОДС прикључен на преносни систем треба да се усагласе око подешања уређаја за синхронизацију укључујући подешања напона, фреквенције, опсега фазног угла и одступања напона и фреквенције;

3) надлежни ОПС може захтевати, уколико је то потребно, да објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем имају могућност даљинског искључења са преносне мреже. Надлежни ОПС треба да дефинише опрему за аутоматску реконфигурацију система при припреми степенастог оптерећивања. Надлежни ОПС треба да дефинише време потребно за даљинско искључење.

Квалитет електричне енергије

Члан 20.

Власници објекта купца прикључених на преносни систем и ОДС прикључени на преносни систем треба да осигурају да њихово прикључење на мрежу не проузрокује одређени ниво дисторзије и флукуације напона напајања на мрежи на месту прикључења. Ниво дисторзије не сме да превазиђе дозвољену вредност одобрену од стране надлежног ОПС. ОПС треба да координирају своје захтеве у погледу квалитета електричне енергије са захтевима суседних ОПС.

Симулациони модели

Члан 21.

Објекти купца прикључени на преносни систем или дистрибутивни системи прикључени на преносни систем треба да испуне захтеве из ст. 3. и 4. овог члана који се односе на симулационе моделе или одговарајуће информације.

ОПС може захтевати израду симулационих модела или одговарајућих информација који приказују понашање објекта купца прикљученог на преносни систем и/или дистрибутивног система прикључених на преносни систем у стационарним и динамичким стањима.

ОПС треба да дефинише обим и форму тих симулационих модела или одговарајућих информација. Обим и форма треба да садрже:

- 1) стационарна и динамичка стања, укључујући 50 Hz компоненту;
- 2) симулације електромагнетних транзијентних процеса у тачки прикључења;
- 3) структуру и блок дијаграм.

За потребе динамичких симулација, симулациони модел или одговарајућа информација захтевана у ставу 3. тачка 1) овог члана треба да садрже и следеће подмоделе или одговарајуће информације:

- 1) управљање снагом;
- 2) управљање напоном;
- 3) моделе система заштите објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем;
- 4) различите типове потрошње, односно електротехничке карактеристике потрошње и
- 5) моделе претварача.

Сваки надлежни оператор система или надлежни ОПС треба да дефинише форму снимања понашања објекта купца прикљученог на преносни систем и/или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, како би се поредио одзив модела са снимљеним понашањем система.

Добијање сагласности за прикључење Члан 22.

Поступак за добијање сагласности за прикључење сваког новог објекта купца прикљученог на преносни систем, сваког новог дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или сваког новог дистрибутивног система прикљученог на преносни систем треба да обухвата:

- 1) сагласност за стављање под напон;
- 2) сагласност за привремено прикључење;
- 3) сагласност за трајно прикључење.

Сваки власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем на који се односи један или више захтева из главе II ове уредбе треба да потврди надлежном ОПС да је усагласио захтеве из главе II ове уредбе успешним довршењем поступка за добијање сагласности за прикључење сваког објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем и дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, у складу у чл. 23 - 26. ове уредбе.

Надлежни ОПС утврђује и објављује додатне појединости повезане са поступком за добијање сагласности за прикључење.

Сагласност за стављање под напон Члан 23.

Обавештењем о стављању под напон овлашћује се власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да своју унутрашњу мрежу и помоћне уређаје стави под напон служећи се мрежним прикључком одређеним за место прикључења.

Обавештење о стављању под напон издаје надлежни ОПС у зависности од завршетка припрема, укључујући договор надлежног ОПС и власника објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем о подешењу заштите и управљања који су од интереса за место прикључења.

Сагласност за привремено прикључење Члан 24.

На основу сагласности за привремено прикључење овлашћује се власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да напаја свој објекат купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивни објекат прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикљученог на преносни систем, на ограничени временски период.

Надлежни ОПС треба да изда сагласност за привремено прикључење у зависности од завршетка прегледа података и студије у складу са овим чланом.

У погледу прегледа података и студије, надлежни ОПС има право да захтева од власника објекта купца или ОДС прикљученог на преносни систем да достави следеће:

- 1) детаљну сачињену изјаву о усаглашености;
- 2) детаљне техничке податке о објекту купца прикљученом на преносни систем, дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем или дистрибутивном систему прикљученом на преносни систем, који су од интереса за прикључење на мрежу, а које прописује надлежни ОПС;
- 3) сертификате опреме, које је издало овлашћено сертификационо тело с обзиром на објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, ако се на наведене ослања у оквиру доказа о усаглашености;
- 4) симулационе моделе, дефинисане у члану 21. ове уредбе и одређене од стране ОПС;
- 5) студије којима се доказује очекивани радни учинак у стационарном и динамичком стању у складу са чл. 43, 46. и 47. ове уредбе;
- 6) детаље о практичној примени методе тестирања за проверу усаглашености, дефинисане у глави IV, чл. 36 - 41. ове уредбе.

Најдуже време важења сагласности за привремено прикључење може бити 24 месеца. Надлежни ОПС може одредити и краћи временски период важења сагласности за привремено прикључење. Продужење важења сагласности за привремено прикључење се може одобрити само ако је власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем остварио значајан напредак ка потпуној усаглашености. Отворена питања морају бити јасно дефинисана у тренутку подношења захтева за продужење.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем може одржавати статус из сагласности за привремено прикључење изван периода дефинисаног у ставу 4. овог члана ако је захтев за изузеће предат надлежном ОПС пре истека његовог важења, према процедури за изузеће из члана 50. ове уредбе.

Сагласност за трајно прикључење Члан 25.

На основу сагласности за трајно прикључење овлашћује се власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да напаја свој објекат купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивни објекат прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикљученог на преносни систем служећи се мрежним прикључком.

Надлежни ОПС издаје сагласности за трајно прикључење након што се претходно отклоне све неусклађености утврђене ради издавања сагласности за привремено прикључење и након завршетка прегледа података и студије у складу са овим чланом.

За потребе прегледа података и студије, надлежни ОПС има право да захтева од власника објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да обезбеди следеће:

- 1) детаљно сачињену изјаву о усаглашености и
- 2) ажуриране техничке податке, симулационе моделе и провере из члана 24. став 3. тач. 2), 4) и 5), ове уредбе, укључујући коришћење стварно измерених вредности током испитивања.

Ако се утврди неусклађеност у вези са издавањем сагласности за трајно прикључење, може се одобрити изузеће на захтев који се подноси надлежном ОПС у складу са поступком за изузеће из главе V, чл. 50 - 55. ове уредбе. Надлежни ОПС треба да издаје сагласност за трајно прикључење ако су објекти купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем у складу са одредбама о изузећима.

Када је захтев за изузеће одбијен, надлежни ОПС има право да не дозволи рад објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем док власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем и надлежни ОПС не реше неусклађеност и док надлежни ОПС не утврди да је објекат купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивни објекат прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикљученог на преносни систем прикључен на преносни систем у складу са одредбама ове уредбе.

Ако ОПС и власник објекта купца прикључен на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем не реше неусклађеност у разумном временском року, а најкасније шест месеци након обавештавања о одбијању захтева за изузеће, свака страна то питање упутити Агенцији.

Сагласност за ограничен погон Члан 26.

Власници објекта купца прикључених на преносни систем или ОДС прикључених на преносни систем којима је издата сагласност за трајно прикључење најкасније у року од 24 часа након непланираног погонског догађаја обавештавају надлежни ОПС о следећем:

- 1) да ли је објекат привремено подлегао значајним променама или губитку функционалности што утиче на његове перформансе или
- 2) престанку рада опреме чиме је проузрокована неусклађеност са одређеним важним захтевима.

У зависности од природе промена са власником објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем може се утврдити и дужи рок за обавештавање надлежног ОПС.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем тражи од надлежног ОПС сагласност за ограничен погон ако очекује да ће околности из става 1. овог члана трајати дуже од три месеца.

Надлежни ОПС издаје сагласност за ограничен погон која треба да садржи следеће информације:

- 1) нерешена питања која оправдавају издавање сагласности за ограничен погон;
- 2) одговорности и рокови у којима се очекује решење и
- 3) рок важења који не треба да буде дужи од дванаест месеци. Првобитно дефинисани рок може бити краћи, са могућношћу продужетка ако се надлежном ОПС поднесу докази који указују да постоји значајан напредак у правцу постизања пуне усклађености.

Важење сагласности за трајно прикључење поништава се ако је издата сагласност за ограничен погон током периода важења сагласности за ограничен погон за ставке за које је сагласност за ограничени погон издата.

Даље продужење периода важења сагласности за ограничен погон може да се изда на основу захтева за изузеће поднетом надлежном ОПС пре истека важења, у складу са поступком за изузеће из главе V, чл. 50 - 55. ове уредбе.

Када престане важење сагласности за ограничен погон надлежни ОПС има право да не дозволи рад објекту купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем. У таквим случајевима сагласност за трајно прикључење аутоматски престаје да важи.

Ако надлежни оператор система не одобри продужење важења сагласности за ограничен погон у складу са ставом 5. овог члана или не дозволи рад објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем по истеку важења сагласности за ограничен погон у складу са ставом 6. овог члана, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем може поднети захтев за одлучивање Агенцији, најкасније шест месеци након добијања обавештења о одлуци надлежног ОПС.

III. ПРИКЉУЧЕЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПОСТРОЈЕЊА КУПЦА КОРИШЋЕНИХ ОД СТРАНЕ ОБЈЕКТА КУПЦА ИЛИ ОД СТРАНЕ ЗАТВОРЕНОГ ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА РАДИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА УСЛУГЕ УПРАВЉАЊА ПОТРОШЊОМ ОПЕРАТОРИМА СИСТЕМА

Услуге управљања потрошњом Члан 27.

Услуге управљања потрошњом пружене операторима система разликују се на основу следећих категорија:

- 1) даљинско управљање:
 - (1) управљање потрошњом са циљем промене активне снаге,
 - (2) управљање потрошњом са циљем промене реактивне снаге,
 - (3) управљање потрошњом са циљем промене са циљем управљања ограничењима у преносној мрежи;

2) независно управљање:

(1) управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система,

(2) управљање потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу пружати услуге управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС. Услуге за управљање потрошњом могу укључивати, заједно или одвојено, повећање или смањење потрошње.

Категорије наведене у ставу 1. овог члана нису искључиве и ова уредба не спречава појаву других категорија. Ова уредба се не примењује на услуге управљања потрошњом које се обезбеђују другим ентитетима већ само надлежним операторима система или надлежним ОПС.

Промена активне снаге, промена реактивне снаге и управљање ограничењима у
преносној мрежи
Члан 28.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу да понуде услуге управљања потрошњом са циљем промене активне снаге, управљања потрошњом са циљем промене реактивне снаге или управљања потрошњом с циљем управљања ограничењима у преносној мрежи надлежним операторима система и надлежним ОПС.

Елементи постројења купца са управљањем потрошњом са циљем промене активне снаге, управљањем потрошњом са циљем промене реактивне снаге или управљањем потрошњом с циљем управљања ограничењима у преносној мрежи, било појединачно или заједно, као део капацитета за управљање потрошњом преко трећег лица морају да:

1) буду способни за рад у границама фреквенцијских опсега наведених у члану 12. став 1. ове уредбе и проширеног опсега наведеног у члану 12. став 2. ове уредбе;

2) буду способни за рад у границама напонских опсега наведених у члану 13. ове уредбе ако су прикључене на напонском нивоу на или изнад 110 kV;

3) буду способни за рад у границама нормалног радног напона система у месту прикључења, које одреди надлежни оператор система, ако су прикључени на напонски ниво испод 110 kV. Тим опсегом узимају се у обзир постојећи стандарди, пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

4) буду способни да контролишу потрошњу енергије из мреже у опсегу који је једнак уговореном опсегу, директно, или индиректно преко трећег лица, са надлежним ОПС;

5) буду опремљене да примају инструкције, директно или индиректно преко трећег лица, од надлежног оператора система или надлежног ОПС да промене потрошњу и да пренесу потребне информације. Надлежни оператор система треба да учини јавно доступним техничке спецификације донете у циљу да омогуће овај пренос информација. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање ових спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

6) буду способни да прилагоде потрошњу енергије у временском периоду одређеном од стране надлежног оператора система или надлежног ОПС. За елементе постројења купца прикључена на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање ових спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

7) способни за потпуно извршење инструкција надлежног оператора система или надлежног ОПС, да прилагоди своју потрошњу електричне енергије до граница подешења електричних заштита, осим ако није успостављена метода за замену њиховог доприноса (укључујући допринос удружених објеката купаца преко треће особе), уговорена са надлежним оператором система или надлежним ОПС;

8) након прилагођавања потрошње енергије, за време трајања траженог прилагођавања, прилагођавати само потрошњу да би се обезбедило пружање услуге, ако то захтева надлежни оператор система или надлежни ОПС, до граница подешења електричних заштита, осим ако је по уговору дефинисана метода у договору са надлежним оператором система или надлежним ОПС за замену њиховог доприноса (укључујући допринос удружених објеката купаца преко трећег лица). Инструкције за промену потрошње енергије могу имати тренутне или одложене ефекте;

9) обавесте надлежног оператора система или надлежни ОПС о прилагођењу капацитета управљања потрошњом. Надлежни оператор система или надлежни ОПС треба да одреди начин обавештавања;

10) када надлежни оператор система или надлежни ОПС директно или индиректно преко треће особе наложи прилагођавање потрошње електричне енергије, власник објекта купца или ОЗДС треба да омогуће прилагођавање дела своје потрошње као одговор на налог надлежног оператора система или надлежног ОПС у границама договореним са власником објекта купца или ОЗДС и у складу са подешењима елемената постројења купца;

11) имају способност да не буду искључене са мреже због брзине промене фреквенције све до вредности наведене од стране надлежног ОПС. Вредност брзине промене фреквенције требала би да буде израчуната на интервалу од 500 ms. За елементе постројења купца прикључена на напонском нивоу испод 110 kV, за одобравање ових спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

12) када је прилагођење потрошње електричне енергије проузроковано регулисањем фреквенције и/или напона, и преко сигнала упозорења послатог од стране надлежног оператора система или надлежног ОПС, постројење купца треба да буде опремљено тако да прими директно, или индиректно, преко трећег лица, упутства од надлежног оператора система или надлежног ОПС, да измери вредност фреквенције или напона, или обе, да зада искључење потрошње и да пренесе информације. Надлежни оператор система треба да дефинише и објави техничке спецификације одобрене да омогуће овај пренос информација. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање ових спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе.

За регулацију напона са искључењем или поновним укључењем објеката за статичку компензацију, сваки објекат купца прикључен на преносни систем или затворени дистрибутивни систем прикључен на преносни систем треба да буде у могућности да укључи или искључи своје објекте за статичку компензацију, директно или индиректно, као део капацитета за управљање потрошњом преко трећег лица, а као одговор на упутство пренесено од стране надлежног ОПС, или у складу са условима из уговора између надлежног ОПС и власника објекта купца или ОЗДС.

Промене фреквенције система Члан 29.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу да понуде управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система надлежним операторима система и надлежним ОПС.

Елементи постројења купца за управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система треба да буду у складу са следећим захтевима, било појединачно или заједно, као део капацитета за управљање потрошњом преко трећег лица морају да:

1) буду способни за рад у границама фреквенцијских опсега наведених у члану 12. став 1. ове уредбе и проширеног опсега наведеног у члану 12. став 2. ове уредбе;

2) буду способни за рад у границама напонских опсега наведених у члану 13. ове уредбе ако су прикључене на напонском нивоу на или изнад 110 kV;

3) буду способни за рад у границама нормалног радног напона система у месту прикључења, које одреди надлежни оператор система, ако су прикључени на напонски ниво испод 110 kV. Тим опсегом узимају се у обзир постојећи стандарди, а пре одобрења у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

4) буду опремљени регулационим системом управљања који није осетљив унутар зоне око номиналне фреквенције система од 50 Hz, чију ширину одређује надлежни ОПС у договору са ОПС у истој синхроној зони. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за ове спецификације пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

5) буду способни да, након повратка фреквенције унутар зоне неосетљивости наведене у ставу 2. тачке 4) овог члана, иницирају насумично време кашњења до 5 min пре него што наставе са нормалним радом. Максимално одступање фреквенције од номиналне вредности од 50 Hz треба да буде специфицирано од стране надлежног ОПС у сарадњи са ОПС у синхроној зони. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за ове спецификације пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе. Потрошња се повећава или смањује када је фреквенција система нижа односно виша од зоне неосетљивости називне фреквенције (50 Hz);

б) буду опремљене регулатором којим се мери тренутна фреквенција система. Мерења се ажурирају најмање на сваких 0,2 s;

7) имају способност да открију промену фреквенције од 0,01 Hz, како би се добио свеобухватни линеарно завистан одзив система, у односу на осетљивост управљања потрошњом са циљем промене фреквенције система, те прецизност мерења фреквенције и модификацију потрошње као последицу наведеног. Елемент постројења купца мора да има способност да брзо детектује и реагује на промене фреквенције у систему. Тај захтев одређује надлежни ОПС у сарадњи са ОПС у синхроној зони. Прихватљиво одступање мерења фреквенције у стабилном стању треба да буде до 0,05 Hz.

Врло брзе промене активне снаге Члан 30.

Надлежни ОПС у сарадњи са надлежним оператором система може са власником објекта купца или ОЗДС (непосредно или посредно, преко трећег лица), закључити уговор о пружању услуга управљања потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге.

Уговор из става 1. овог члана треба да садржи:

- 1) промену активне снаге дефинисану тако да одговара брзини промене фреквенције за тај део промене потрошње;
- 2) принцип рада овог система управљања и одговарајуће параметре који утичу на његове карактеристике;
- 3) време одзива за врло брзу промену активне снаге, које не треба да буде дуже од 2 s.

Поступак за добијање сагласности за прикључење

Члан 31.

У поступку за добијање сагласности за прикључење елемента постројења купца, коришћеног од стране објекта купца или од стране затвореног дистрибутивног система ради обезбеђивања услуге управљања потрошњом операторима система, потребно је:

- 1) елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонском нивоу 1000 V или нижем;
- 2) елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонском нивоу изнад 1000 V.

Сваки власник објекта купца или ОЗДС, који пружа услуге управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС, директно или индиректно преко трећег лица треба да потврди надлежном оператору система или надлежном ОПС, своју способност да задовољи техничке услове и оперативне захтеве као што је наведено у глави III, чл. 27 - 31. ове уредбе.

Власник објекта купца или ОЗДС треба да обавести, директно, или индиректно преко трећег лица, надлежног оператора система или надлежног ОПС, пре било какве одлуке о прекиду пружања услуга управљања потрошњом и/или о трајном уклањању елемента постројења купца са могућношћу управљања потрошњом. Информације се обједињују на начин како је одредио надлежни оператор система или надлежни ОПС.

Надлежни оператор система утврђује и објављује додатне појединости у вези са поступком за добијање сагласности за прикључење.

Поступак за елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонском нивоу 1000 V или нижем

Члан 32.

Поступак за добијање сагласности за прикључење елемента постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикљученог на напонски ниво 1000 V или ниже треба да садржи упутство за инсталацију.

Форма упутства треба да буде обезбеђена од стране надлежног оператора система а садржај договорен са надлежним ОПС, било директно или индиректно преко трећег лица.

На основу упутства, власник објекта купца или ОЗДС треба да подноси информације, директно или индиректно преко трећег лица, надлежном оператору система или надлежном ОПС. Датум подношења ових информација треба да буде пре понуде капацитета управљања потрошњом постројења купца на тржишту. У условима наведеним у упутству за инсталацију разликују се различити типови прикључака и различите категорије услуга управљања потрошњом.

Сваки следећи елемент постројења купца с управљањем потрошњом треба да има посебна упутства за инсталацију.

Садржај упутства о инсталацији појединачних елемената постројења купца може бити обједињен од стране надлежног оператора система или надлежног ОПС.

Упутство треба да садржи следеће:

1) локацију на којој је елемент постројење купца са управљањем потрошњом прикључено на мрежу;

2) максималну снагу постројења за управљање потрошњом изражен у kW;

3) врсту услуге управљања потрошњом;

4) сертификат елемента постројења купца и сертификате опреме који су релевантни за услугу управљања потрошњом или, ако то није доступно, одговарајућу информацију;

5) детаљне податке за контакт власника објекта купца, оператора затвореног дистрибутивног система или трећег лица које обједињује елементе постројења купца у објекту купца или оператора затвореног дистрибутивног система.

Поступак за елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонски ниво изнад 1000 V

Члан 33.

Поступак за добијање сагласности за прикључење елемента постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикљученог на напонски ниво изнад 1000 V треба да садржи документ о усаглашености постројења купца (ДУПК). Надлежни оператор система, у сарадњи са надлежним ОПС, треба да усагласи садржај ДУПК. Садржај ДУПК треба да захтева изјаву о усаглашености која садржи информације из чл. 36 - 47. ове уредбе за објекте купца и затворене дистрибутивне системе. Захтеви из ових чланова могу бити поједностављени и/или редуковани у складу са конкретним оперативним сценариом. Власник објекта купца или ОЗДС треба да обезбеди потребне информације и достави их надлежном оператору система. Свако следеће постројење купца са могућношћу управљања потрошњом треба да обезбеди свој, посебан ДУПК.

На основу ДУПК надлежни оператор система издаје сагласност за трајно прикључење власнику објекта купца или ОЗДС.

IV. УСАГЛАШЕНОСТ

Одговорност власника објекта купца, оператора дистрибутивног система и оператора затвореног дистрибутивног система

Члан 34.

Власници објекта купаца прикључених на преносни систем и ОДС треба да обезбеде да њихови објекти купаца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем или дистрибутивни системи буду у складу са захтевима наведеним у овој уредби. Власник објекта купца или ОЗДС који обезбеђује услуге управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС осигурава да елемент постројења купца испуњава услове наведене у овој уредби.

Ако се захтеви из ове уредбе примењују на елементе постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним ОПС, власник објекта купца или ОЗДС може у потпуности или делимично поверити трећим лицима задатке као што је комуникација са надлежним оператором система или надлежним ОПС и прикупљање документације власника објекта купца, ОДС или ОЗДС за доказивање усаглашености. Трећим лицима сматрају се појединачни корисници са правом

прикупљања релевантне документације и доказивања усаглашености својих обједињених објеката купца или обједињених затворених дистрибутивних система са одредбама ове уредбе. Објекти купаца и затворени дистрибутивни системи који обезбеђују услуге управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним ОПС, могу деловати заједнички преко трећих лица.

Када се обавезе испуњавају преко трећих лица, трећа лица су дужна да обавесте надлежног оператора система о променама укупних услуга које се нуде, узимајући у обзир услуге које су специфичне за неку локацију.

Када услове утврђује надлежни ОПС или су повезани са радом система надлежног ОПС, са надлежним ОПС могу се договорити алтернативна испитивања или услови за прихватање резултата испитивања за те захтеве.

Свака намера да се измене техничке способности објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, која има утицај на усаглашеност са захтевима наведеним у глави IV, чл. 34 - 47. ове уредбе, треба да буде пријављена надлежном оператору система, директно или индиректно преко трећег лица, пре спровођења таквих промена и у временском оквиру одређеном од стране надлежног оператора система.

Сви погонски догађаји или кварови објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, који имају утицај на усаглашеност са захтевима наведеним у глави IV чл. 34 - 47. ове уредбе, треба да буду пријављени надлежном оператору система, директно, или индиректно преко трећег лица, у што краћем року након појаве таквог догађаја.

Сви планирани распореди и поступци испитивања за оцену усаглашености објекта купаца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, који су у складу са захтевима из ове уредбом, пријављују се надлежном оператору система у року који он одреди а надлежни оператор система их одобрава пре њиховог почетка.

Надлежни оператор система може учествовати у таквим испитивањима и снимати карактеристике објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система и елемента постројења купца.

Задаци надлежног оператора система

Члан 35.

Надлежни оператор система треба да процени усаглашеност објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца са захтевима ове уредбе током целог радног века објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС обавештавају се о тој процени. Усаглашеност елемента постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за обезбеђивање услуге управљања потрошњом надлежним ОПС, заједнички процењују надлежни ОПС и надлежни оператор система, ако је то применљиво, у координацији са трећим лицем укљученим у скуп објекта купца.

Надлежни оператор система може да захтева да власник објекта купца, ОДС или ОЗДС изврши испитивање и симулације усаглашености у складу са редовним планом или општем моделу или после неког квара, измене или замене неке опреме које би могле имати утицај на усаглашеност објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца у складу са захтевима ове уредбе. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС обавештава се о резултатима тих испитивања и симулација усаглашености.

Надлежни оператор система треба да учини јавно доступном листу информација и докумената које је потребно обезбедити, као и захтеве које треба да испуни власник објекта купца, ОДС или ОЗДС у оквиру поступка оцене усаглашености. Листа треба да садржи нарочито следеће информације, документа или захтеве:

1) сва документа и сертификате који треба да буду обезбеђени од стране власника објекта купца, ОДС или ОЗДС;

2) детаљне техничке податаке о објекту купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем, дистрибутивном систему или елементу постројењу купца, који су од значаја за прикључење на мрежу или функционисање;

3) захтеве које треба да испуне модели за израду статичких и динамичких системских студија;

4) рок за обезбеђивање системских података потребних за израду студија;

5) студије власника објекта купца, ОДС или ОЗДС за демонстрирање статичких и динамичких карактеристика које се односе на захтеве наведене у чл. 43 - 45. ове уредбе;

б) услове и поступке, укључујући процедуре за регистровање сертификата опреме;

7) услове и поступке у складу са којим власник објекта купца, ОДС или ОЗДС може да употреби одговарајуће сертификате опреме које је издало овлашћено сертификационо тело.

Надлежни оператор система јавно објављује расподелу одговорности између власника објекта купца, ОДС или ОЗДС и оператора система у вези са проверама, симулацијама и праћењем усаглашености.

Надлежни оператор система може потпуно или делимично пренети трећим лицима праћење усаглашености. У таквим случајевима, надлежни оператор система треба да настави обезбеђивање усаглашености у складу са чланом 11. ове уредбе укључујући и закључивање уговора о поверљивост података са овлашћеним лицем.

Ако провере или симулације за оцену усаглашености не могу бити извршени као што је договорено између надлежног оператора система и власника објекта купца, ОДС или ОЗДС, због разлога који се приписују надлежном оператору система, онда надлежни оператор система не може ускратити добијање сагласности за прикључење у складу са овом уредбом.

Испитивање усаглашености

Члан 36.

Провера карактеристика објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или елемента постројења купца са управљањем потрошњом са циљем промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљањем ограничењима у преносној мрежи доказује се да су испуњени захтеви из ове уредбе.

Независно од минималних захтева за испитивање усаглашености утврђених у овој уредби, надлежни оператор система има право да:

1) допусти власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведе алтернативни низ испитивања, ако су та испитивања ефикасна и довољна да докажу да је објекат купца или дистрибутивни систем у складу са захтевима из ове уредбе и

2) захтева од власника објекта купца, ОДС-а или ОЗДС-а да изврши додатне провере или алтернативни низ провера у случајевима кад информације повезане са испитивањем усаглашености на основу чл. 37 - 41. ове уредбе које су достављене надлежном оператору система нису довољне за доказивање усаглашености са захтевима из ове уредбе.

Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС одговоран је за спровођење испитивања у складу са условима утврђеним у глави IV, чл. 36. - 41. ове уредбе. Надлежни оператор система мора сарађивати и не сме неоправдано одлагати спровођење испитивања.

Надлежни оператор система може учествовати у испитивању усаглашености на лицу места или даљински из управљачког центра оператора система. У ту сврху, власник објекта купца, ОДС или ОЗДС треба да обезбеди контролну опрему неопходну за снимање свих релевантних испитних сигнала и мерења, као и да обезбеди присуство на лицу места представника власника објекта купца, ОДС или ОЗДС током целог периода испитивања. Сигнали назначени од стране надлежног оператора система треба да буду обезбеђени ако, за изабране тестове, оператор система жели да користи своју опрему да сними карактеристике. Надлежни оператор система има дискреционо право да одлучи о свом учешћу.

Испитивање усаглашености за искључење и поновно укључење дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем

Члан 37.

Дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем морају бити у складу са захтевима за искључење и поновно укључење из члана 19. ове уредбе и подлежу испитивањима усаглашености.

У погледу испитивања способности поновног укључења након неочекиваног искључења због поремећаја у мрежи, поновно укључење остварује се поступком за поновно укључење, по могућности аутоматски, које одобрава надлежни ОПС.

У погледу испитивања синхронизације доказују се техничке способности за синхронизацију дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем. Том испитивањем потврђују се подешавања уређаја за синхронизацију. Испитивањем је обухваћен: напон, фреквенција, опсег фазног угла, одступање напона и фреквенције.

У погледу испитивања даљинског искључења, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за даљинско искључење са преносног система у месту или местима прикључења када то захтева надлежни ОПС и у року који одреди надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниској фреквенцији, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за искључење купца при појави подфреквенције у проценту потрошње који одреди надлежни ОПС у координацији са суседним ОПС, ако је опремљен у складу са чланом 19. ове уредбе.

У погледу испитивања релеја за искључење потрошње при ниској фреквенцији у складу са чланом 19. ст. 1. и 2. ове уредбе доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за рад при називном напајању наизменичном струјом. Напајање наизменичном струјом одређује надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниском напону у складу са чланом 19. став 2. ове уредбе доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем да то оствари блокирањем регулационе склопке у складу са чланом 19. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо дела испитивања наведених у ст. 2 - 7. овог члана, под условом да је он достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у погледу размене информација дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем

Члан 38.

Када је реч о размени информација између надлежног ОПС и ОДС прикљученог на преносни систем која се обавља у реалном времену или повремено, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за поштовање стандарда за размену информација у складу са чланом 18. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може бити коришћен уместо дела испитивања наведених у ставу 1. овог члана под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у процесу искључења и поновног укључења објеката купаца прикључених на преносни систем

Члан 39.

Објекти купца прикључени на преносни систем треба да су у складу са захтевима за искључење и поновно укључење наведеним у члану 19. ове уредбе и треба да буду подвргнути испитивању усаглашености.

У погледу испитивања способности поновног укључења након неочекиваног искључења због поремећаја у мрежи, поновно укључење остварује се поступком за поновно укључење, по могућности аутоматски, које одобрава надлежни ОПС.

У погледу испитивања синхронизације доказују се техничке способности за синхронизацију објекта купца прикљученог на преносни систем, а тим испитивањима проверама потврђују се подешања уређаја за синхронизацију, који обухвата: напон, фреквенција, опсег фазног угла, одступање напона и фреквенције.

У погледу испитивања даљинског искључења, доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за даљинско искључење са преносног система у месту или местима прикључења када то захтева надлежни ОПС и у року који одреди надлежни ОПС.

У погледу испитивања релеја за искључење потрошње при ниској фреквенцији у складу са чланом 19. ст. 1. и 2. ове уредбе доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за рад при називном напајању наизменичном струјом. Напајање наизменичном струјом одређује надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниском напону у складу са чланом 19. став 2. ове уредбе доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем да то оствари блокирањем регулационе склопке у складу са чланом 19. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо дела испитивања наведених у ст. 2 - 7. овог члана, под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у погледу размене информација о објектима купца
прикљученим на преносни систем
Члан 40.

Када је реч о размени информација између надлежног ОПС-а и власника објекта купца прикљученог на преносни систем која се обавља у реалном времену или повремено, доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за поштовање стандарда за размену информација у складу са чланом 18. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може бити коришћен уместо дела испитивања наведених у ставу 1. овог члана, под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености за елементе постројења купца са управљањем
потрошњом са циљем промене активне снаге, промене реактивне снаге и
управљања ограничењима у преносној мрежи
Члан 41.

У погледу испитивања прилагођавања потрошње:

1) доказује се техничка способност елемента постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за управљање потрошњом у циљу промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљања ограничењима у преносној мрежи за прилагођење своје потрошње електричне енергије, појединачно или заједнички као део скупа објеката купаца преко трећих лица, након пријема налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС у опсегу, трајању и року који су претходно усклађени и утврђени у складу са чланом 28. ове уредбе;

2) испитивање се спроводи налогом или симулацијом добијања налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и прилагођавањем потрошње електричне енергије објекта купца или затвореног дистрибутивног система;

3) испитивање се сматра успешним ако су испуњени услови који је утврдио надлежни оператор система или надлежни ОПС у складу са чланом 28. став 2. тач. 4), 6), 7), 8), 11) и 12) ове уредбе;

4) сертификат опреме се може користити уместо дела испитивања наведених у ставу 1. тачка 2) овог члана, ако је достављен надлежном ОПС.

У погледу испитивања искључења или поновног укључења постројења за статичку компензацију:

1) доказује се техничка способност елемента постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за управљање потрошњом с циљем промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљања ограничењима у преносној мрежи за искључење и/или поновно укључење свог постројења за статичку компензацију појединачно или заједнички као део скупа објеката купаца преко трећег лица, након пријема налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС у очекиваном року у складу са чланом 28. ове уредбе;

2) испитивање се спроводи симулацијом добијања налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и накнадним искључењем објекта за статичку компензацију и симулацијом пријема налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и накнадним поновним укључењем тог објекта;

3) испитивање се сматра успешним ако су испуњени услови које је утврдио надлежни оператор система или надлежни ОПС у складу са чланом 28. став 2. тач. 4), 6), 7), 8), 11) и 12) ове уредбе.

Заједничке одредбе о симулацијама усаглашености
Члан 42.

Симулацијом учинка објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или елемента постројења купца са управљањем потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему доказује се да ли су испуњени захтеви из ове уредбе.

Симулације треба да се раде у следећим случајевима:

- 1) када је потребан нови прикључак на преносни систем;
- 2) када је уговорен нови елемент постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуге управљања потрошњом с циљем врло брзе промене активне снаге надлежном ОПС у складу са чланом 30. ове уредбе;
- 3) када се спроводи даљи развој, замена или модернизација опреме;
- 4) када се надлежни оператор система не придржава захтева из ове уредбе.

Независно од минималних услова за симулацију усаглашености утврђених у овој уредби, надлежни оператор система има право да:

1) допусти власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведе алтернативни низ симулација, ако су те симулације ефикасне и довољне за доказивање да је објекат купца или дистрибутивни систем у складу са условима уредбе или прописима Републике Србије и

2) захтева од власника објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведе додатне или алтернативни низ симулација у случајевима када информације достављене надлежном оператору система у односу на симулацију усаглашености према одредбама чл. 43 - 45. ове уредбе, нису довољне за доказивање усаглашености са захтевима из ове уредбе.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем подноси извештај са резултатима симулације за сваки појединачни објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем. Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем припрема и подноси оверен модел за симулацију за дати објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем. Обим модела за симулацију је наведен у члану 21. ст. 1. и 2. ове уредбе.

Надлежни оператор система има право да проверава да ли објекат купца или дистрибутивни систем одговара захтевима ове уредбе извршавањем својих симулација усаглашености на основу достављених извештаја о симулацијама, моделима за симулацију и резултатима мерења у оквиру испитивања усаглашености.

Надлежни оператор система треба да достави власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС техничке податке и модел за симулацију мреже у мери која је неопходна да би се извршиле тражене симулације у складу са чл. 43 - 45. ове уредбе.

Симулације за усаглашености за дистрибутивне објекте
прикључене на преносни систем
Члан 43.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем:

- 1) за обрачун размене реактивне снаге при различитим оптерећењима и различитим условима производње електричне енергије употребљава се симулациони

модел тока оптерећења мреже дистрибутивног система прикљученог на преносни систем у стационарном стању;

2) у симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења и производње у стационарном стању због којих настаје највиша и најнижа размена реактивне снаге;

3) у складу са чланом 15. ове уредбе у симулацијама је укључен обрачун испоруке реактивне снаге при току активне снаге која је нижа од 25% од највеће способности потрошње на месту прикључења.

Надлежни ОПС може одредити методу симулације усаглашености за активно управљање реактивном снагом као што је наведено у члану 15. став 3. ове уредбе.

Симулација се сматра успешном када су резултати симулације усаглашени са захтевима наведеним у члану 15. ове уредбе.

Симулације усаглашености за објекте купца прикључене на преносни систем Члан 44.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем:

1) доказује се способност производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем без сопствене производње на месту прикључења;

2) симулациони модел тока оптерећења објекта купца прикљученог на преносни систем употребљава се за прорачун размене реактивне снаге у различитим условима оптерећења. У симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења због којих настаје највиша и најнижа размена реактивне снаге на месту прикључења;

3) симулација се сматра успешном када су резултати симулације усаглашени са захтевима утврђеним у члану 15. ст. 1. и 2. ове уредбе.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем са властитом производњом:

1) за прорачун размене реактивне снаге у различитим условима оптерећења и производње електричне енергије употребљава се симулациони модел тока оптерећења дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем;

2) у симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења и производње због којих настаје највиша и најнижа способност потрошње реактивне снаге на месту прикључења;

3) симулација се сматра успешном када су резултати симулације усаглашени са захтевима утврђеним у члану 15. ст. 1. и 2. ове уредбе.

Симулације усаглашености за елементе постројења купца са управљањем потрошњом у циљу врло брзе промене активне снаге Члан 45.

Модел елемента постројења купца, који власник објекта купца или ОЗДС употребљава за пружање услуге управљања потрошњом с циљем врло брзе промене активне снаге доказује техничку способност елемента постројења купца да управља потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге у случају подфреквенције у условима наведеним у члану 30. ове уредбе.

Симулација се сматра успешном ако се докаже усаглашеност модела са захтевима утврђеним у члану 30. ове уредбе.

Праћење усаглашености за дистрибутивне објекте
прикључене на преносни систем
Члан 46.

У погледу праћења усаглашености са захтевима у погледу реактивне снаге који се примењују на дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем:

- 1) дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем треба да буде опремљен потребном опремом за мерење активне и реактивне снаге, у складу са чланом 15. ове уредбе и
- 2) надлежни оператор система утврђује распоред праћења усаглашености.

Праћење усаглашености за објекат купца
прикљученог на преносни систем
Члан 47.

У погледу праћења усаглашености са захтевима у погледу реактивне снаге који се примењују на објекте купца прикључене на преносни систем:

- 1) објекат купца прикључен на преносни систем треба да буде опремљен потребном опремом за мерење активне и реактивне снаге, у складу са чланом 15. ове уредбе и
- 2) надлежни оператор система утврђује период праћења усаглашености.

V. АНАЛИЗА ТРОШКОВА И КОРИСТИ И ИЗУЗЕЋА
Утврђивање трошкова и користи
Члан 48.

Пре примене било којег захтева утврђеног овом уредбом, на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца у складу са чланом 4. став 3. ове уредбе, надлежни ОПС треба да спроведе квалитативно поређење трошкова и користи у вези са захтевом који се разматра. Ово поређење треба да узме у обзир расположиве алтернативе у мрежи или на тржишту. Надлежни ОПС може да настави са квантитативним анализама трошкова и користи у складу са ст. 2 - 5. овог члана, само уколико квалитативно поређење показује да изгледне користи премашују изгледне трошкове. Међутим, ако се сматра да је цена висока или корист мала, онда надлежни ОПС не треба да настави поступак.

Након припремне фазе предузете у складу са ставом 1. овог члана, надлежни ОПС спроводи квантитативну анализу трошкова и користи за сваки захтев у разматрању, за примену на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца за које су се у припремној фази, сагласно ставу 1. овог члана, доказале могуће користи.

У року од три месеца након завршетка анализе трошкова и користи, надлежни ОПС даје кратак садржај налаза у извештају који треба да:

- 1) садржи анализу трошкова и користи и препоруке за даље поступање;
- 2) садржи предлог за прелазни период, за примену захтева на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца. Овај прелазни период не може трајати дуже од две године од дана доношења одлуке Агенције;

3) буде предмет јавног саветовања у складу са чланом 9. ове уредбе.

Најкасније у року од шест месеци након окончања јавног саветовања надлежни ОПС треба да припреми извештај у коме наводи резултат саветовања и даје предлог о могућностима примене разматраног захтева, на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купаца. О извештају и предлогу обавештава се Агенција, власник објекта купца, ОДС и ОЗДС.

Предлог надлежног ОПС Агенцији у складу са ставом 4. овог члана садржи следеће:

1) поступак за добијање сагласности за прикључење којим се доказује спровођење захтева у постојећим објектима купца прикљученим на преносни систем, постојећим дистрибутивним објектима прикљученим на преносни систем, постојећим дистрибутивним системима и постојећим елементима постројења купаца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему, како би се надлежним операторима система и надлежним ОПС обезбедиле услуге управљања потрошњом;

2) прелазни период за спровођење захтева који ће узети у обзир класе објеката купца прикључених на преносни систем, дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, дистрибутивних система и елемената постројења купаца која користе објекти купца или затворени дистрибутивни систем за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС и све главне препреке за ефикасно спровођење измена или накнадне уградње опреме.

Начела анализе трошкова и користи

Члан 49.

Власници објекта купаца, ОДС и ОЗДС треба да помогну и допринесу анализи трошкова и користи која се спроводи у складу са чл. 48. и 53. ове уредбе и да, на захтев надлежног оператора система или надлежног ОПС, у року од три месеца од пријема захтева обезбеде потребне податке, осим уколико не постоји другачији договор са надлежним ОПС. При изради анализе трошкова и користи од стране власника или будућег власника објекта купца, или од стране ОДС/ОЗДС или будућег оператора, процењујући потенцијална изузећа у складу са чланом 52. ове уредбе, надлежни ОПС и ОДС треба да помогну и допринесу овој анализи и да обезбеде потребне податке на захтев власника или будућег власника објекта купца, или на захтев ОДС/ОЗДС или будућег оператора, у року од три месеца од пријема захтева, осим уколико није другачије договорено са власником или будућим власником објекта купца, или са ОДС/ОЗДС или са будућим оператором.

Анализа трошкова и користи треба да буде у складу са следећим принципима:

1) надлежни ОПС, власник или будући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или будући оператор, заснивају своју анализу трошкова и користи на једном или више следећих принципа прорачуна:

- (1) нето садашња вредност,
- (2) повраћај инвестиције,
- (3) стопа повраћаја,
- (4) време потребно да се поврати уложено;

2) надлежни ОПС, власник или будући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или будући оператор, треба да квантификују друштвено-економске користи, у смислу побољшања сигурности напајања и треба да обухвате нарочито:

(1) повезано смањење вероватноће прекида напајања у току радног века услед измена,

- (2) очекиван обим и дужина трајања таквог прекида напајања,
- (3) трошак по сату за неиспоручену енергију;
- 3) надлежни ОПС, власник или будући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или будући оператор, квантификују користи за унутрашње тржиште електричне енергије, прекограничну трговину електричном енергијом и интеграцију обновљивих извора енергије, укључујући нарочито:
 - (1) фреквентни одзив активне снаге,
 - (2) балансне резерве,
 - (3) обезбеђивање реактивне снаге,
 - (4) управљање загушењима,
 - (5) мере одбране;
- 4) надлежни ОПС квантификује трошкове примене неопходних правила на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекта прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца, укључујући нарочито:
 - (1) директне трошкове настале приликом спровођења захтева,
 - (2) трошкове који се могу приписати пропуштеним могућностима,
 - (3) трошкове настале услед промена у одржавању и раду.

Овлашћење за одобравање изузећа
Члан 50.

Агенција може да, на захтев власника или будућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или будућег оператора, надлежног оператора система или надлежног ОПС, одобрити власнику или будућем власнику објекта купца, ОДС/ОЗДС или будућем оператору, надлежном оператору система или надлежном ОПС изузеће од одредби из ове уредбе за нове и постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, дистрибутивне системе и елементе постројења купца, у складу са чл. 51 - 53. ове уредбе.

Критеријуме за одобрење изузећа
Члан 51.

Агенција, након саветовања са надлежним операторима система, власницима објекта купца, ОДС/ОЗДС и другим заинтересованим странама на које утиче ова уредба, одређује критеријуме за одобравање изузећа у складу са чл. 52. и 53. ове уредбе. Критеријуми се објављују на интернет страници Агенције и о њима обавештава надлежно тело сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора, најкасније девет месеци од ступања на снагу ове уредбе. Надлежно тело сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора може захтевати од Агенције да измени критеријуме, ако сматра да нису у складу са овом уредбом. Та могућност преиспитивања и измене критеријума за одобравање изузећа не утиче на већ одобрена изузећа, чија се примена наставља до предвиђеног рока, како је наведено у одлуци о одобрењу изузећа.

Агенција, ако сматра да је то потребно, због промене околности у вези с променом захтева за систем може највише једном у години да преиспита и измени критеријуме за одобрење изузећа у складу са ставом 1. овог члана. Ни једна промена критеријума не примењује се на изузећа за која је захтев већ поднесен.

Агенција може да донесе одлуку да објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем, дистрибутивни системи и елементи постројења купца, за које је поднет захтев за изузеће у складу са чл. 52. и 53. ове уредбе, не треба да буду у складу са захтевима из ове уредбе од којих се тражи изузеће, од дана подношења захтева до издавања одлуке Агенције.

Захтев за изузеће које подноси власник објекта купца, оператор дистрибутивног система или оператора затвореног дистрибутивног система

Члан 52.

Власници или будући власници објекта купца, ОДС/ОЗДС или будући оператори, могу тражити изузеће од одредби из ове уредбе за објекте купца прикључене на преносни систем, дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, дистрибутивне системе или елементе постројења купца, који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему са циљем пружања услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС.

Захтев за изузеће се подноси надлежном оператору система и садржи:

- 1) идентификационе податке власника или будућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или будућег оператора и особу за контакт;
- 2) опис објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца за које се тражи изузеће;
- 3) позивање на одредбе ове уредбе од којих се тражи изузеће и детаљан опис траженог изузећа;
- 4) детаљно образложење, са одговарајућом пратећом документацијом и анализом трошкова и користи у складу са захтевима из члана 49. ове уредбе;
- 5) доказ да тражено изузеће нема негативан утицај на прекограничну трговину.

У року од две недеље од дана пријема захтева за изузеће, надлежни оператор система треба да потврди власнику или будућем власнику објекта купца, ОДС/ОЗДС или будућем оператору, да ли је захтев потпун. Ако надлежни оператор система сматра да је захтев непотпун, власник или будући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будући оператор, мора доставити додатне тражене информације у року од месец дана од пријема захтева за додатне информације. Уколико власник или будући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будући оператор, не достави тражену информацију у том року, сматра се да је захтев за изузеће повучен.

Надлежни оператор система у координацији са надлежним ОПС и свим суседним ОДС на које утиче захтев, оцењује захтев за изузеће и приложује анализу трошкова и користи, узимајући у обзир критеријуме утврђене од стране Агенције у складу са чланом 51. ове уредбе.

Најкасније у року од шест месеци од дана пријема захтева за изузеће, надлежни оператор система прослеђује захтев Агенцији и доставља оцену припремљену у складу са ставом 4. овог члана. Тај рок се може продужити за месец дана, ако надлежни оператор система затражи додатне информације од власника или будућег власника објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будућег оператора, односно два месеца ако надлежни оператор система захтева од надлежног ОПС да достави оцену захтева за изузеће.

Агенција донеси одлуку о сваком захтеву за изузеће у року од шест месеци од дана пријема захтева. Овај рок се пре његовог истека може продужити за три месеца, ако Агенција захтева додатне информације од власника или будућег власника објекта купца,

односно ОДС/ОЗДС или будућег оператора, или других заинтересованих страна. Додатни период почиње од пријема комплетне информације.

Власник или будући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будући оператор морају доставити додатне информације Агенцији у року од два месеца од достављања захтева за информацијама. У случају да се Агенцији у року не доставе тражене информације, захтев за изузеће сматраће се повученим, осим ако пре истека рока:

1) Агенција одлучи да одобри продужење рока или

2) власник или будући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будући оператор обавести Агенцију образложеним поднеском да је захтев за изузеће комплетан.

Агенција издаје образложену одлуку о захтеву за изузеће. Ако Агенција одобри изузеће, одређује и његово трајање.

Агенција о својој одлуци обавештава власника или будућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или будућег оператора, надлежног оператора система и надлежни ОПС.

Агенција може опозвати одлуку о одобрењу изузећа, уколико се промене околности, или разлози за изузеће престану да важе, или на основу образложене препоруке надлежног тела сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора.

За елементе постројења купца у оквиру објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикљученог на напонски ниво који је једнак или мањи од 1000 V, захтев за изузеће из овог члана може поднети треће лице у име власника или будућег власника објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или будућег оператора. Тај захтев може се поднети за поједини елемент постројења купца или више елемената постројења купца у оквиру истог објекта купца или затвореног дистрибутивног система. Уколико је ово друго у питању, и уколико је наведен кумулативни максимални капацитет, треће лице може податке захтеване ставом 2. тачка 1) овог члана заменити својим подацима.

Захтев за изузеће од стране надлежног оператора система или надлежног ОПС

Члан 53.

Надлежни оператор система или надлежни ОПС могу тражити изузеће за објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем или елементе постројење купца који се користе у оквиру објекта купца или затвореном дистрибутивном систему који су или ће бити прикључени на њихову мрежу.

Надлежни оператори система или надлежни ОПС подносе своје захтеве за изузеће Агенцији. Сваки захтев за изузеће треба да садржи:

1) идентификационе податке надлежног оператора система или надлежног ОПС, као и особу за контакт;

2) опис објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца за које се тражи, изузеће као и укупну инсталисану снагу и број објеката купаца прикључених на преносни систем, дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, дистрибутивних система или елемената постројења купца;

3) захтев или захтеве из ове уредбе за које се тражи изузеће, са детаљним описом траженог изузећа;

4) детаљно образложење, са свим одгорајућим пратећим документима;

5) доказ да тражено изузеће нема негативан утицај на прекограничну трговину;

б) анализу трошкова и користи у складу са условима из члана 49. ове уредбе, ако је применљиво. Анализа трошкова и користи се врши у координацији са надлежним ОПС и свим суседним ОДС.

Ако захтев за изузеће поднесе надлежни ОДС, Агенција у року од две недеље од дана пријема тог захтева тражи од надлежног ОПС да оцени захтев за изузеће с обзиром на критеријуме из члана 51. ове уредбе.

У року од две недеље од дана пријема тог захтева за оцену, надлежни ОПС мора да потврди надлежном ОДС да ли је захтев за изузеће комплетан. Ако надлежни ОПС сматра да је захтев непотпун, надлежни ОДС мора доставити додатне потребне информације у року од месец дана од пријема захтева за додатне информације.

У року од шест месеци од дана пријема захтева за изузеће, надлежни ОПС треба да достави Агенцији своју оцену, са пратећом документацијом. Рок од шест месеци може се продужити за један месец уколико надлежни ОПС тражи додатне информације од надлежног ОДС.

Агенција доноси одлуку о захтеву за изузеће у року од шест месеци од дана пријема захтева. Уколико захтев за изузеће подноси надлежни ОДС, рок од шест месеци тече од дана пријема процене надлежног ОПС у складу са ставом 5. овог члана.

Рок од шест месеци из става 6. овог члана може се продужити, пре његовог истека, за додатна три месеца у случају када Агенција захтева додатне информације од надлежног оператора система који тражи изузеће или од других заинтересованих страна. Овај додатни рок почиње да тече од дана пријема потпуне информације. Надлежни оператор система треба да обезбеди додатне информације које тражи Агенција у року од два месеца од дана подношења таквог захтева. Ако надлежни оператор система не достави тражене додатне информације у оквиру тог рока, захтев за изузеће сматраће се повученим, осим уколико пре истека рока:

- 1) Агенција одлучи да одобри продужење рока или
- 2) надлежни оператор система обавести Агенцију образложеним поднеском да је захтев за изузеће потпун.

Агенција доноси образложену одлуку о захтеву за изузеће. Уколико се изузеће одобри, потребно је да се наведе и трајање тог изузећа.

Агенција о својој одлуци обавештава надлежног оператора система, надлежног ОПС и надлежно тело сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора.

Агенција може утврдити додатне захтеве у вези са састављањем захтева за изузеће које подносе надлежни оператори система. При томе Агенција узима у обзир разграничење између преносног система и дистрибутивног система на националном нивоу и треба да се консултују са операторима система, власницима објекта купца и заинтересованим странама, укључујући и произвођаче.

Агенција може опозвати одлуку о одобрењу изузећа, ако околности и основни разлози за изузеће нису више примењљиви или на основу образложене препоруке надлежног тела сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора.

Регистар изузећа од захтева ове уредбе

Члан 54.

Агенција води регистар свих изузећа која су одобрена или одбијена и најмање једном на сваких шест месеци, доставља надлежном телу сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора ажуриран и консолидован регистар, при чему се један опримерак доставља ENTSO-E.

Регистар треба нарочито да садржи:

- 1) захтеве за које је изузеће одобрено или одбијено;
- 2) садржај изузећа;
- 3) разлоге за одобрење или одбијање изузећа и
- 4) последице одобрења изузећа.

Праћење изузећа

Члан 55.

Агенција доставља надлежном телу сагласно обавезама које произлазе из потврђених међународних уговора све информације које су потребне у сврху праћења поступка одобравања изузећа.

VI. НЕОБАВЕЗУЈУЋЕ СМЕРНИЦЕ И ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА

Необавезујуће смернице за спровођење

Члан 56.

Необавезујућим смерницама објављеним од стране ENTSO-E се објашњавају техничка питања, услови и међузависности које треба размотрити при усаглашавању са захтевима из ове уредбе на националном нивоу.

Праћење

Члан 57.

Надлежни ОПС треба да достављају ENTSO-E информације потребне за праћење примене ове уредбе.

На основу захтева Агенције, ОДС достављају ОПС информације потребне за праћење, осим уколико су Агенција или ENTSO-E већ набавили информације у вези са својим дужностима праћења како се информације не би достављале два пута.

VII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Преношење прописа Европске Уније

Члан 58.

Овом Уредбом преноси се у домаће законодавство Уредба Европске комисије број 2016/1388 од 17. августа 2016. године о успостављању мрежних правила за прикључење купца, а на основу Одлуке сталне групе на високом нивоу од 2018/05/PHLG-EnC од 12. јануара 2018. године.

Измена уговора и општи услови

Члан 59.

Оператори система ће у року од једне године од дана ступања на снагу ове уредбе ускладити своје акте који се односе на прикључење на мрежу нових објеката купаца прикључених на преносни систем, нових дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, нових дистрибутивних система и нових елемената постројења купца, као и свих постојећих објеката купаца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца са одредбама ове уредбе.

Уговори који се односе на прикључење на мрежу постојећих објеката купаца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца, а који подлежу неким или свим захтевима из ове уредбе ускладиће се у складу са одредбама ове уредбе у року од 3 године.

Агенција ће, у року из става 1. овог члана, ускладити своје прописе са захтевима из ове уредбе.

Агенција је дужна да обезбеди својом сагласношћу да се прописи из става 1. овог члана које доносе оператори система, ускладе са захтевима из ове уредбе.

Ступање на снагу

Члан 60.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику” Републике Србије.

05

У Београду, 2022. године

Број

ВЛАДА

Председник